

II Milenijny Cel Rozwoju

Abstrakt

Zapewnić edukację wszystkim chłopcom i dziewczynom na poziomie podstawowym.

Zastosowanie/Słowa kluczowe

szkoła, dostęp do edukacji, prawa dziecka, Globalne Południe, Milenijne Cele Rozwoju

Czas trwania lekcji

45 minut

Cele

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- wie, czego dotyczy II Milenijny Cel Rozwoju;
- wie, w jakich warunkach żyją i uczą się jego rówieśnicy w państwach afrykańskich
- zna przeszkody, jakie stoją przed dziećmi z państw rozwijających się na drodze do edukacji
- ma świadomość, że prawa dziecka dotyczą każdego dziecka na świecie
- zna różne rodzaje pomocy, jaka jest udzielana potrzebującym dzieciom oraz działania UNICEF-u w tym zakresie

Metody pracy

- praca w małych grupach
- mini-wykład
- dyskusja

Materiały

- skrócona wersja Konwencji Praw Dziecka
- tekst *Edukacja dla wszystkich na świecie*
- lista Milenijnych Celów Rozwoju z logami

– mapa świata

Literatura

– Ilona Korchut, *Edukacja dla wszystkich na świecie*, Pomagamy, nr 23, URL: [www.pomagamy.pl/numery/23/edukacja.htm].

– Konwencja Praw Dziecka

Przebieg

Czas	Działanie	Materiały/Uwagi
0-5 min	1. Przywitanie i wprowadzenie do zajęć.	
5-15 min	2. Prawa dziecka Nauczyciel dzieli klasę na cztery grupy, po czym prosi uczniów, by wyobrazili sobie, że znajdują się na wyspie, na której nie obowiązują żadne prawa. Każda grupa ma za zadanie wyznaczone zadanie: ustalić trzy podstawowe prawa, które regulowałyby życie i stosunki panujące na wyspie. Po dyskusji każda grupa przedstawia trzy prawa a następnie nauczyciel zapoznaje uczniów ze skróconą wersją Konwencji Praw Dziecka.	Załącznik I
15-30 min	3. Szkolna rzeczywistość w krajach rozwijających się Uczniowie nadal pracują w czterech grupach. Każda grupa ma inną część tego samego artykułu <i>Edukacja dla wszystkich</i> . Każda grupa ma zdefiniować, jakie trudności z dostępem do edukacji opisuje fragment artykułu, nad którym pracują, i przedstawić go klasie. Nauczyciel wypisuje spostrzeżenia uczniów na tablicy.	Załącznik II
30-35 min	4. Burza mózgów Jak możemy pomóc rówieśnikom z innych krajów?	Nauczyciel spisuje pomysły uczniów

		na tablicy.
35-45 min	5. Rozwiązanie problemu: II Milenijny Cel Rozwoju Nauczyciel zapoznaje uczniów z treścią II Milenijnego Celu Rozwoju i działalnością UNICEF-u	Załącznik III

Załącznik I

Konwencja Praw Dziecka

(wersja skrócona)

1. Dzieckiem jest każda istota ludzka poniżej 18 lat
2. Każde dziecko ma niezbywalne prawo do życia i rozwoju.
3. Każde dziecko ma prawo do swobodnego wyrażania poglądów.
4. Każde dziecko ma prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania.
5. Każde dziecko ma prawo do wychowania w rodzinie i kontaktów z rodzinami w przypadku rozłączenia z nimi.
6. Każde dziecko ma prawo do swobodnego zrzeszania się.
7. Każde dziecko ma prawo dostępu do informacji oraz materiałów pochodzących z różnych źródeł krajowych i międzynarodowych.
8. Każde dziecko ma prawo do wolności od przemocy psychicznej i fizycznej.
9. Każde dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa, gdy jest pozbawione czasowo lub na stałe środowiska rodzinnego.
10. Każde dziecko ma prawo do odpowiedniej ochrony i pomocy humanitarnej, gdy ubiega się o status uchodźcy bądź jest uważane za uchodźcę.
11. Każde dziecko psychicznie lub fizycznie niepełnosprawne ma prawo do normalnego życia, umożliwiającego osiągnięcie niezależności oraz ułatwiającego aktywne uczestnictwo w życiu społeczeństwa.
12. Każde dziecko ma prawo do opieki zdrowotnej.
13. Każde dziecko ma prawo do nauki, bezpłatnej i obowiązkowej w zakresie szkoły podstawowej. Nauka dziecka ma być ukierunkowana na rozwój osobowości, talentów, zdolności umysłowych i fizycznych dziecka.
14. Każde dziecko ma prawo do wypoczynku i czasu wolnego, do uczestnictwa w zabawach i zajęciach rekreacyjnych.
15. Każde dziecko ma prawo do ochrony przed wszelkimi formami wyzysku ekonomicznego.
16. Państwa-strony zobowiązują się do ochrony przed wszelkimi formami nadużyć seksualnych i okrucieństw.
17. Państwa-strony podejmą wszelkie kroki, aby osoby które nie ukończyły jeszcze 15 lat, nie brały bezpośredniego udziału w działaniach zbrojnych.

Załącznik II

Edukacja dla wszystkich na świecie

Ilona Korchut

Miliony dzieci, w najuboższych krajach świata, nie mają pewności, ani żadnej gwarancji, że kiedykolwiek pójdą do szkoły.

Obecnie na świecie 104 miliony dzieci w wieku szkoły podstawowej nie ma możliwości uczęszczania do szkoły. Jedno na pięcioro z nich nie ma dostępu do nawet najbardziej podstawowego minimum edukacji. Nie trudno też domyślić się, iż problem ten w zdecydowanej większości dotyczy dzieci w biednych krajach rozwijających się. Szereg przyczyn, a wśród nich na pewno uwarunkowania kulturowe sprawiają, iż w grupie tej większość stanowią dziewczynki (około 60 proc.).

Edukacja to rozwój. Poszczególnego człowieka i całych społeczeństw. Stwarza ona jednostce możliwości wyboru, uczy fachu, nowych umiejętności, daje "narzędzie" do pracy. Społeczeństwu daje wykwalifikowaną kadrę pracowniczą, świadomych obywateli zdolnych współpracować i konkurować w kraju i na świecie

Dla społeczeństw krajów rozwijających się edukacja, w pierwszej kolejności, jest przede wszystkim szansą na redukcję ubóstwa oraz chorób siejących ogromne spustoszenie, szczególnie AIDS.

W 1990 roku 155 państw i 150 organizacji - uczestnicy konferencji zorganizowanej przez UNESCO pt. "Edukacja dla wszystkich" - zobowiązało się podjąć odpowiednie wysiłki, by w długofalowym projekcie objąć powszechną edukacją wszystkie dzieci w wieku szkolnym. Niestety do roku 2000, pomimo znacznego progresu w kilku regionach na świecie, nie osiągnięto tego zamierzenia i wciąż 104 miliony dzieci na świecie nie uczęszczało do szkół. Mając na uwadze te okoliczności oraz widząc wagę edukacji w rozwoju społeczeństw, powszechną pełną edukację na poziomie podstawowym wyodrębniono jako jeden z ośmiu Milenijnych Celów Rozwoju. Deklaracja Milenijna to międzynarodowe zobowiązanie do zmniejszenia ubóstwa na świecie. W 2000 roku na Zgromadzeniu Ogólnym Organizacji Narodów Zjednoczonych 189 państw jednogłośnie przyjęli ten dokument. Deklaracja podkreśla, iż powszechna edukacja jest podstawowym prawem człowieka oraz kluczowym czynnikiem ograniczającym skrajne ubóstwo. Przyjęcie celu nr 2 zobowiązało państwa do działań prowadzących do zapewnienia ukończenia pełnego cyklu nauki na poziomie podstawowym 2015 r.

W latach 1990-2002 niemal w każdym regionie świata nastąpiła znaczna poprawa w dostępie dzieci do edukacji na poziomie podstawowym. Najlepsze rezultaty osiągnęły kraje Ameryki Łacińskiej, Karaiby oraz region Afryki Północnej. Regionom tym udało się

przekroczyć próg 90 proc. ogółu dzieci uczęszczających do szkół. Podczas gdy w innych regionach także zanotowano poprawę, odsetek ten wciąż nie przekraczał 80 proc. Pomimo takiego samego wzrostu odsetek dzieci, które w Afryce Sub-Saharyjskiej rozpoczęły edukację jest nadal niski (62, 2 proc. w 2002 roku). W najuboższych krajach wciąż dwoje na pięcioro dzieci nie chodzi do szkoły.

Najtrudniejsza sytuacja dotyka regiony takie jak: Afryka Sub-Saharyjska, Azja Południowa i Oceania. W regionach tych znajdują się państwa, w których odsetek dzieci zapisanych do szkoły podstawowej nie przekracza 70 proc. ogółu dzieci w wieku szkolnym. Szczególnie w krajach afrykańskich odsetek ten wciąż jest rażąco niski. W Dżibuti, Nigrze, Burkina Faso nie sięga nawet 40 proc., w Erytrei, Etiopii waha się w okolicach 50 proc., w Tanzanii, Burundii, Senegal, Czadzie, Mozambiku dochodzi do maksimum 60 proc. dzieci w wieku szkolnym. Z kolei w regionie Azji Zachodniej postęp w tej dziedzinie jest najpowolniejszy. Region ten notuje najmniejszy wzrost odsetka dzieci zapisanych do szkół podstawowych. Z 81,0 proc. w roku 1990 do zaledwie 82,1 proc. w roku 2002.

Powyższe dane dotyczą jednak tylko zapisów do szkół. Dane dotyczące odsetka dzieci kończących pełny cykl szkoły podstawowej są jeszcze mniej optymistyczne. W rzeczywistości, bowiem wiele dzieci opuszcza szkołę jeszcze zanim nauczą się w pełni pisać i czytać. W najmniej rozwiniętych krajach średnio tylko połowa uczniów kończy pełny cykl edukacji podstawowej i jest w wieku, odpowiadającym temu etapowi (tzn. uczniowie ci z różnych przyczyn nie powtarzali klas).

Do takiego stanu rzeczy w krajach rozwijających się przyczyniają się m.in. nowe oraz już istniejące konflikty zbrojne, a także choroby. Na przykład w Afryce Sub-Saharyjskiej kryzys edukacyjny związany jest głównie ze stratami spowodowanymi przez AIDS. Choroba ta zdiesiątkowała kadrę nauczycielską, a to z kolei zmusiło dużą część dzieci do opuszczenia szkół. To ogromny problem także dla krajów takich jak Kenia, Uganda, Zambia czy Zimbabwe. Znaczącym czynnikiem utrudniającym postępy w edukacji w krajach rozwijających się jest także szybki wzrost liczby ludności, co powoduje trudności w utrzymaniu efektywnego systemu szkolnictwa. Inne to: niski poziom inwestowania w sektor edukacji przez państwo, wzrastające koszty nauki, szczególnie opłat za szkołę ponoszonych przez ucznia, na co nie stać wiele rodzin w biednych krajach.

Kondycja systemu edukacyjnego w krajach rozwijających się szczególnie negatywnie odbija się na edukacji dziewcząt. Dyskryminacja płci w dostępie do edukacji najbardziej widoczna jest w Azji Południowej i Zachodniej, gdzie w roku 2002 odsetek dziewcząt uczęszczających do szkół był niższy odpowiednio o 12 proc. i 10 proc., także w Afryce Sub-Saharyjskiej oraz Oceanii (odpowiednio o 7 proc. i 6 proc.). Oczywiście ogromne znaczenie mają tu także czynniki kulturowe. W wielu społecznościach wykształcenie chłopców ma wyższą wartość niż wykształcenie dziewcząt. Dziewczęta od wczesnych lat angażowane są w obowiązki domowe, wcześniej wychodzą za mąż. Innym istotnym czynnikiem jest tu również duża

odległość szkół od domostw i względy bezpieczeństwa, które powstrzymują rodziców przed posłaniem córki do znacznie oddalonej szkoły.

Z wielu ekspertyz wynika, iż kraje rozwijające się nie poradzą sobie same w polepszeniu swoich systemów edukacji. Szacuje się, iż dopiero pomoc z zewnątrz w wysokości 10 miliardów USD rocznie mogłaby znacznie przyczynić się do poprawy warunków edukacji w tych krajach. Oczywiście także przy dużym wysiłku z ich strony, m.in. podniesieniu jakości kształcenia i dążeniu do utrzymania uczniów w szkole do ukończenia pełnego cyklu edukacji. Nacisk kładzie się także na obniżenie lub likwidację bardzo wysokiego czesnego za szkoły na poziomie podstawowym. Zlikwidowanie tych kosztów w krajach takich jak: Kenia, Tanzania i Malawi, spowodowało ogromny popyt na edukację na tym poziomie.

Źródło: Ilona Korchut, *Edukacja dla wszystkich na świecie*, Pomagamy, nr 23, URL: [www.pomagamy.pl/numery/23/edukacja.htm].

Załącznik III Milenijne Cele Rozwoju

Podpisane podczas szczytu milenijnego w 2000 roku przez 189 państw członkowskich Organizacji Narodów Zjednoczonych, zobowiązują bogate i biedne kraje do wspólnej pracy na rzecz zapewnienia powszechnego rozwoju i uwolnienia kobiet, mężczyzn oraz dzieci od życia w biedzie. Wszystkie te cele postanowiono zrealizować do roku 2015.

1. WYELIMINOWAĆ SKRAJNE UBÓSTWO I GŁÓD
poprzez zmniejszenie o połowę liczby ludzi, których dochód nie przekracza 1 dolara dziennie oraz liczbę tych, którzy cierpią z powodu głodu

2. ZAPEWNIĆ POWSZECHNE NAUCZANIE NA POZIOMIE PODSTAWOWYM
poprzez zapewnienie wszystkim chłopcom i dziewczętom możliwości ukończenia pełnego cyklu nauki na poziomie podstawowym

3. PROMOWAĆ RÓWNOŚĆ PŁCI I AWANS SPOŁECZNY KOBIEC
poprzez wyeliminowanie nierównego dostępu płci do pierwszego i drugiego szczebla edukacyjnego do 2005 roku, a na wyższych szczeblach do 2015 roku

4. OGRANICZYĆ UMIERALNOŚĆ DZIECI
poprzez zmniejszenie o 2/3 wskaźnika umieralności dzieci w wieku do 5 lat

5. POPRAWIĆ OPIEKĘ ZDROWOTNĄ NAD MATKAMI
poprzez zmniejszenie o 3/4 wskaźnika umieralności matek

6. OGRANICZYĆ ROZPRZESTRZENIANIE SIĘ HIV/AIDS, MALARII I INNYCH CHOROÓB ZAKAŻNYCH
poprzez powstrzymanie rozprzestrzeniania się HIV/AIDS, malarii i innych groźnych chorób i ograniczenie nowych zakażeń

7. ZAPEWNIĆ OCHRONĘ ŚRODOWISKA NATURALNEGO
poprzez uwzględnienie zasad zrównoważonego rozwoju w krajowych strategiach i programach, stosowanie metod hamujących zubożenie środowiska naturalnego. Zmniejszenie o połowę liczby ludzi pozbawionych stałego dostępu do czystej wody pitnej. Do 2020 roku osiągnięcie znacznej poprawy warunków życia przynajmniej 100 milionów mieszkańców slumsów

8. STWORZYĆ GLOBALNE PARTNERSTWO NA RZECZ ROZWOJU
poprzez wypracowanie dostępnego dla wszystkich, opartego na jasnych przepisach, przewidywalnego i nikogo nie dyskryminującego systemu handlowo – finansowego, zobowiązanie uczestników systemu do podejmowania działalności promującej dobre praktyki rządzenia, rozwój i ograniczanie ubóstwa, uwzględnienie szczególnych potrzeb państw najłabiej rozwiniętych (zwłaszcza zwiększenie dostępu do rynków krajów rozwiniętych, redukcję długów, zwiększenie pomocy rozwojowej), wypracowanie strategii na rzecz zapewnienia pracy młodemu pokoleniu, zwiększenie dostępu do leków dla krajów rozwijających się oraz umożliwienie im korzystania z dobrodziejstw nowoczesnej technologii.